

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 27 mars 1930 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av väckt motion med förslag till lag om arbetarsemester.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 260, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Karlsson* i Grängesberg *m. fl.* hemställt, att riksdagen måtte besluta antaga följande förslag till

Lag om arbetarsemester.

1 §.

Denna lag äger tillämpning å varje rörelse, industriell eller icke, vari arbetare användes till arbete för arbetsgivares räkning, så ock å hus-, väg- eller vattenbyggnad, vattenavledning eller annat dylikt särskilt arbetsföretag, ävensom å husligt och annat dylikt arbete, vari arbetare på sådant sätt användes.

Från lagens tillämpning undantages dock

- a) arbete, som utföres under förhållanden, att det ej kan anses tillkomma arbetsgivaren att vaka över arbetets anordnande,
- b) arbete, som utföres av arbetsgivarens familj.

2 §.

Såsom arbetare skall vid tillämpningen av denna lag ej räknas disponent eller annan befattningshavare i överordnad ställning.

3 §.

På begäran av domstol eller den, vars rätt därav beröres, åligger det arbetsrådet att avgöra, huruvida visst arbete är att hänföra till sådant, varå denna lag äger tillämpning, eller huruvida viss arbetstagare är att enligt lagen räkna som arbetare.

I annan fråga rörande lagens tillämpning har arbetsrådet att på begäran av domstol eller den, vars rätt av frågan beröres, avgiva utlåtande.

Utlåtande, varom här sagts, skall meddelas kostnadsfritt.

4 §.

Har arbetare varit anställd hos samma arbetsgivare eller företag från och med den 1 januari, åligger det arbetsgivaren att å tid mellan den 15 maj och

den 16 därpå följande september bereda arbetaren sammanhängande ledighet (semester) under *minst* femton dygn.

Om tiden för semester, som beredes enligt denna paragraf, skall arbetsgivaren i god tid dessförinnan och senast en vecka före dess början meddela vederbörande arbetare underrättelse genom anslag på lämpligt ställe eller på annat för arbetarens underrättande ändamålsenligt sätt.

Arbetare, som uppsagt sin anställning, skall icke vara berättigad till semester.

5 §.

Arbetare, som erhåller semester och enligt 4 § är berättigad därtill, skall äga för semestern av sin arbetsgivare bekomma avlöning med ett belopp motsvarande minst arbetarens arbetsförtjänst för två veckor, beräknat efter medelförtjänsten för den yrkesgrupp vederbörande arbetare tillhör.

6 §.

Upphör för arbetare, som är berättigad till semester, men icke under året kommit i åtnjutande därav, till följd av uppsägning från arbetsgivarens sida anställning å tid mellan den 15 maj och den 16 därpå följande september, vare arbetsgivaren pliktig att till arbetaren utgiva semesteravlöning, som om arbetaren vid tiden för anställningens upphörande erhållit semester. Arbetaren kan dock i intet fall ånyo under samma år förvärva rätt till semesteravlöning, varom stadgas i denna lag.

7 §.

Har arbetare, som utan avbrott varit anställd hos samma arbetsgivare eller företag från och med den 16 september eller från senare dag nästföregående år, därunder på grund av annan omständighet än sjukdom, olycksfall eller militärtjänstgöring åtnjutit ledighet under sammanlagt mer än tjugufem söckendagar, skall arbetsgivaren ej vara pliktig att bereda arbetaren semester, men befrias arbetsgivaren icke härigenom från honom eljest åliggande skyldighet att till arbetaren utgiva semesteravlöning. Fortvarar arbetarens anställning den 15 nästföljande september och har han icke dessförinnan under året blivit berättigad utfå semesteravlöning, skall han äga att nämnda dag utbekomma sådan avlöning, som om han erhållit semester.

8 §.

Semester må, ifall avtal därom träffats, förläggas till annan tid, än som föreskrives i 4 §, ävensom uppdelas på skilda tidrymder.

9 §.

Skulle med hänsyn till natur- eller olyckshändelse eller annan liknande omständighet, som ej kunnat förutses, beredande av semester å tid, som genom underrättelse till arbetare eller avtal är bestämd, medföra synnerlig skada eller fara därför, må arbetsgivaren, i den mån så erfordras för undvikande härav,

vidtaga ändring av tiden för semestern. Om sådan ändring åligger det arbetsgivaren att ofördröjligen underrätta vederbörande arbetare genom anslag å lämpligt ställe eller på annat för arbetarnas underrättande ändamålsenligt sätt.

10 §.

1 mom. Tillsyn å efterlevnaden av denna lag utövas av yrkesinspektionens befattningshavare, och skall därvid i tillämpliga delar lända till efter rättelse vad som finnes stadgat rörande tillsyn å efterlevnaden av lagen om arbetarskydd.

2 mom. Å arbetsställe, där sådant arbete, som avses i 15 § lagen om arbetarskydd, bedrivs på stadigvarande sätt, skall förevarande lag finnas anslagen på lämplig plats.

11 §.

Har arbetsgivare underlåtit att inom den tid för beredande av semester, som angives i 4 §, eller må hava avtalats enligt 8 §, fullgöra honom enligt denna lag åliggande skyldighet att bereda arbetare semester, vare pliktig att, närhelst arbetaren så påfordrar, bereda arbetaren sådan honom tillkommande ledighet eller del därav, som kan återstå, ävensom att till arbetaren utgiva föreskriven semesteravlönning.

12 §.

Visar arbetsgivare uppenbar försumlighet att fullgöra honom enligt denna lag åliggande skyldighet att bereda arbetare semester, straffas med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor.

Har arbetsgivare utan att göra sig skyldig till förseelse, varom nyss är sagt, visat uppenbar försumlighet att fullgöra honom enligt denna lag åliggande skyldighet att underrätta arbetare om tiden för semester eller ändring därav eller har han icke iakttagit vad i 10 § 2 mom. föreskrives, vare straffet böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor.

13 §.

Förseelse mot denna lag åtalas vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan ej finnes, vid allmän domstol.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla hälften kronan och hälften den kommun, inom vilken förseelsen begåtts. Den andel av bötesbelopp, som tillfaller kommun, användes till kommunens hjälpverksamhet för fattiga arbetslösa och orkeslösa personer, samt, i den mån medlen ej härför tagas i anspråk, till folkbibliotek och inom kommunen av arbetarna upprättade studiecirklar.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

14 §.

Beträffande verksamhet, som bedrivs av kommun eller staten, skall vad i denna lag är stadgat angående arbetsgivare gälla arbetsföreståndaren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1931.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för berörda hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet, i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver, begärt yttrande av socialstyrelsen. Det yttrande, som i anledning härav kommit utskottet till handa, finnes fogat såsom bilaga vid detta utlåtande; och hänvisar utskottet till detsammans innehåll.

Utskottet. Frågan om arbetarsemester har under det senaste årtiondet varit föremål för icke ringa uppmärksamhet i vårt land. Sålunda avgav den s. k. arbetstidskommittén år 1920 betänkande med förslag till lag i ämnet. Spörsmålet har därefter varit upptaget till behandling av socialstyrelsen i dess år 1925 avgivna förslag till reviderad lag om arbetarskydd. Styrelsen förordade härvid, att åt arbetare, som utan avsevärt uppehåll användes till arbete året runt och varit anställd hos samma arbetsgivare någon längre tid, borde, så vitt möjligt under den varmare årstiden, beredas semester under minst en vecka med i skälig mån bibehållen avlöning. Vidare är att erinra, hurusom på grundval av frivilliga överenskommelser mellan arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer arbetarsemester numera fått en mycket betydande utbredning i vårt land, även om semestertiden i allmänhet är relativt kort.

Som bekant har socialstyrelsens förslag till reviderad arbetarskyddslag ännu icke varit föremål för riksdagens prövning. Utskottet har emellertid med anledning av en vid innevarande riksdag i ämnet väckt motion (I:245) ansett lämpligt föreslå riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att ifrågavarande revisionsarbete så påskyndas, att förslag i ämnet inom en nära framtid kan föreläggas riksdagen.

Slutligen är att märka, att spörsmålet om internationell reglering av frågan om lagstadgad arbetarsemester förväntas komma att upptagas till behandling av internationella arbetskonferensen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 mars 1930.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Westman*, *von Sydow*, *Sigfrid Hansson*, *Frändén* och *Thorberg*, fröken *Hesselgren* samt herrar *Hagman** och *Granström*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar*, *Johanson* i Hallagården, *Andersson* i Rasjön, *Johansson* i Sollefteå, *Aronson*, *Sandström**, *Hansson* i Trollhättan* och *Osberg*.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga.

Kungl. Socialstyrelsen.

Stockholm den 20 februari 1930.

Till riksdagens andra lagutskott.

Genom remiss den 31 januari 1930 har Kungl. Maj:t anbefallt socialstyrelsen att till riksdagens andra lagutskott avgiva yttrande över en inom riksdagens andra kammare väckt motion, nr 260, med förslag till lag om arbetarsemester.

Till fullgörande härav får socialstyrelsen anföra följande.

Såsom i motionen ock framhålles, har i vårt land frågan om arbetarsemester varit föremål för åtskillig uppmärksamhet, särskilt under de senaste decennierna. Från att tidigare väsentligen ha varit en förmån för statens befattningshavare i högre ställning har semesterrätt tillerkänts icke blott andra grupper i tjänstemannaställning utan även allt flera grupper av befattningshavare, jämväl sådana som äro jämförliga med eller hänförliga till vanliga kroppsarbetare.

Principen om semester för arbetare, sysselsatta i statens verksamhet, godtogs av 1913 års riksdag, som i anledning av en kungl. proposition i ämnet beslöt tillerkänna daglönare vid flottans varv, vilka haft oavbruten sysselsättning vid flottan under minst 4 år, semester med bibehållen lön under 6 dagar. År 1914 biföll riksdagen en motion om beviljande av semester »åt arbetare och med dem likställda, vilka ha stadigvarande sysselsättning vid statsförvaltningen». Vid 1919 års lagtima riksdag förbättrades ytterligare semestervillkoren för arbetare vid armén och marinen. Från och med 1 juli 1920 infördes semester jämväl för järnvägsstyrelsens och vattenfallsstyrelsens anläggningsarbetare, varvid ledigheten bestämdes till 6 å 7 dagar per kalenderår för arbetare, som fyllt 21 år samt varit i statens tjänst minst 24 månader av senast förflutna 27 månader, vilket villkor dock den 1 mars 1924 ändrades till 10 av senaste 12 månader. Semester tillförsäkrades linjearbetare vid telegrafverket genom kollektivavtal den 31 mars 1919, och bestämdes denna ledighet till 6 dagar. Under det senaste årtiondet har vidare semesterförmån i allt större utsträckning kommit kommunalarbetarna till del, varvid villkoren i regel ordnats genom kollektivavtal. För fast anställda arbetare i allmän tjänst torde numera vanligen tillämpas en årlig semester, som allt efter anställningstiden växlar från en vecka upp till två veckor och däröver.

Frågan om semester jämväl för i enskild tjänst anställda arbetare bragtes inför riksdagen genom en motion år 1917, vilken gav upphov till ett riksdagsbeslut med begäran om utredning. Med anledning härav uppdrog Kungl. Maj:t åt den den 15 februari 1918 tillsatta arbetstidskommittén att utreda och inkomma med förslag, huruvida och på vad sätt en allmän arbetarsemester skulle kunna genomföras i vårt land. Den 13 mars 1920 avgav kommittén betänkande med förslag till lag om arbetarsemester. Enligt detta förslag skulle lagens tillämpningsområde bliva detsamma som för lagen om arbetstidens begränsning. Vid de av lagförslaget omfattade företagen skulle minst 8 dagars ledighet under tiden den 15 maj—16 september tilldelas varje arbetare, som

varit anställd hos samma arbetsgivare sedan den 16 september året förut. Under semestertiden skulle avlöning utgå med ett belopp motsvarande arbetsförtjänsten, beräknad efter den timplön, vartill arbetaren vid tiden för semesterns början var berättigad. Om arbetare åtnjutit ledighet under sammanlagt mer än 18 söckendagar på grund av annan omständighet än sjukdom eller olycksfall, skulle arbetsgivaren ej vara förpliktad att bereda honom semesterledighet.

Kommittéförslaget har hittills icke föranlett några lagstifningsåtgärder. Erinras må dock om, att socialstyrelsen i sitt den 8 november 1925 avgivna förslag till reviderad lag om arbetarskydd förordat, att åt arbetare, som utan avsevärt uppehåll användes till arbete året runt och varit anställd hos samma arbetsgivare någon längre tid, borde, så vitt möjligt under den varmare årstiden, beredas sammanhängande ledighet (semester) under minst en vecka med i skäligen mån bibehållen avlöning.

På grundval av frivilliga överenskommelser mellan arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer har emellertid under senaste årtionde arbetarsemestern fått en mycket betydande utbredning i vårt land. Medan enligt en av kommerskollegium utförd undersökning för år 1905 allenast 2.6 % av samtliga av undersökningen berörda arbetare åtnjöt semester och enligt en av arbetstidskommittén verkställd utredning för år 1917 så var fallet med ej flera än 15.8 % av samtliga redovisade arbetare, mångdubblades antalet semesterberättigade under de närmast följande åren. En av socialstyrelsen utförd undersökning beträffande gällande kollektivavtal gav vid handen, att vid årsskiftet 1920/21 beräknades 321,333 arbetare, motsvarande 73.4 % av hela det då redovisade arbetarantalet, vara genom avtal tillförsäkrade semester, i den mån de uppfyllde föreskrivna villkor i fråga om anställningstid m. m. Enligt den senaste undersökningen av detta slag, som avsåg de vid 1928 års utgång gällande kollektivavtalen, skulle av 512,542 arbetare 398,866 eller 77.8 % beröras av bestämmelser om semesterförmån. Inom den knappa fjärdedel av samtliga avtalsberörda arbetare, som ännu sakna avtalsfästad semester, återfinnas flertalet arbetare inom säsongindustrier sådana som skogsavverkning, flottning, stenhuggerier och byggnadsverksamhet. Emellertid har även inom vissa yrken, vilka måste betecknas såsom ägande ganska hög grad av säsongkaraktär, såsom sjömän, hamnarbetare o. d., semester i större eller mindre utsträckning införts genom nyligen träffade avtalsuppgörelser.

Kan sålunda semester betecknas som en förmån, vilken numera tillkommer det övervägande flertalet på mera stadigvarande sätt sysselsatta industriarbetare i vårt land, får man dock ej överskatta betydelsen av denna förmån i dess nuvarande gestalt. Enligt socialstyrelsens sistberörda undersökning åtnjöt vid årsskiftet 1928/29 icke mindre än 65 % av samtliga semesterberättigade arbetare en ledighet, som var kortare än en vecka. Inom storindustrien omfattade semestern i regel endast 4 fridagar, ehuru ledigheten i praktiken ofta utsträcker till en vecka, då semestern uttages i samband med midsommarhelgen. Semester om 6 dagar är vanlig inom livsmedelsindustrien samt vid konfektionsfabriker och skrädderier, medan två veckors semester och däröver stadgas bland annat i avtalen för boktryckerierna, för de enskilda järnvägarna och för de lappländska gruvfälten.

Huru önskvärt det ur social synpunkt än måste anses vara, att i vårt land arbetarsemesterns genomsnittliga längd utökas, kan man ej bortse från de ekonomiska verkningarna av en dylik åtgärd. En utvidgning av arbetarsemestern från dess nuvarande genomsnittliga längd upp till det minimiantal av 15 dygn, som av motionärerna påfordras, torde — oavsett betydelsen av semesterförmånens föreslagna utsträckning till sådana säsongarbetare o. d., vilka för närvarande ej åtnjuta dylik ledighet — innebära en förkortning av arbetstiden med inemot 4 % och en motsvarande fördyring av produktionen. Huruvida en dylik pro-

duktionskostnadsökning skulle kunna bäras av vår industri och särskilt av vår exportindustri, torde väsentligen bero på, i vad mån motsvarande minskning av arbetstiden kunde bli vidtagen av landets viktigaste konkurrenter på världsmarknaden. Med hänsyn härtill måste man beakta arbetarsemesterfrågans utveckling ej blott i Sverige utan även i främmande länder. Med anlitande av tillgängliga källor lämnas en kortfattad redogörelse härför i det följande.

Norge. Omkring år 1915 beräknades 16,822 arbetare eller 18.0 % av landsorganisationens medlemsantal åtnjuta en semester om i genomsnitt 6 dagar per år. Vid samma tid bragtes frågan om arbetarsemester inför stortinget genom en motion, i vilken begärdes utredning, åsyftande en lagstiftning, som skulle tillförsäkra största möjliga antal lönarbetare en sammanhängande ledighet av minst en vecka med full lön. Stortinget överlämnade förslaget till regeringen, som remitterade detsamma till kommittén för revision av arbetarskyddslagstiftningen. Någon lagstiftning i ämnet har dock ej kommit till stånd. År 1919 beräknades 19,767 arbetare genom kollektivavtal vara berättigade till semester med i genomsnitt 7 dagar per år och år 1920 utsträcktes genom skiljedom för järnindustrien m. fl. verksamhetsområden semestertiden till 2 veckor. Denna skiljedom gällde till och med den 31 mars 1922, men under den därpå följande depressionstiden reducerades semesterförmånen väsentligt. År 1926 voro i Norge 90,405 arbetare semesterberättigade enligt kollektivavtal, varav 39,405 åtnjöto en ledighet på 8 dagar eller därunder och 47,604 på 10 å 12 dagar. Den genomsnittliga ledigheten per semesterberättigad arbetare belöpte sig till 10 dagar.

Danmark. År 1926 åtnjöto 34.3 % av de organiserade arbetarna en semester på 8 dagar. Ett års anställningstid var som regel villkoret för erhållande av dylik ledighet. Metallindustriarbetare erhöilo 4 dagars ledighet utan lön.

Finland. Genom lag den 24 oktober 1919 tillerkändes affärsanställda semester. Den 1 juni 1922 antogs en ny lag, som utsträckte semesterbestämmelserna att gälla allt arbete, som utföres under arbetsgivares ledning och uppsikt. Den obligatoriska semestern fastställdes till 4 arbetsdagar årligen efter 6 månaders och 7 arbetsdagar efter 1 års anställning.

Lettland. I lagen den 24 mars 1922 stipulerar semester i 2 veckor för samtliga lönarbetare med undantag för inom jordbruket sysselsatta personer.

Ryssland. Enligt lag den 9 november 1922 erhålla alla arbetare 14 dagars semester efter 5½ månads oavbruten tjänstgöring. Arbetare under 18 år åtnjuta minst 1 månads ledighet.

Polen. Arbetare i privat och allmän tjänst tillerkännas enligt lagen den 16 maj 1922 8 dagars ledighet med bibehållen lön efter 1 års oavbruten tjänst. Arbetare under 18 års ålder erhålla under enahanda villkor 14 dagars semester. Företag med färre än 4 arbetare äro undantagna från lagstiftningen. Arbetare i tobaks- och naftaindustrierna hava enligt gällande kollektivavtal längre semester än den lagstadgade, nämligen 14 dagar efter 1 års tjänstgöring och 21 dagar efter 5 år.

Tyskland. Enligt kollektivavtal åtnjöto 1928 i detta land icke mindre än 95.8 % av de organiserade arbetarna årlig semester. För 66.2 % av de semesterberättigade utgjorde ledigheten blott 3 dagar, under det att 32.7 % erhöilo mellan 3 och 6 dagars ledighet. Frågan om införande av en lagstadgad arbetarsemester är i detta land för närvarande aktuell.

Tjeckoslovakien. Gruvarbetarna hava enligt lag den 21 juli 1921 rätt till 5 dagars semester efter en anställningstid av 1—5 år, 7 dagar efter 5—10 år, 10 dagar efter 10—15 år och 12 dagar efter 15 års anställning. I lagen den 3 april 1925 utvidgade semesterrätten till att jämväl omfatta övriga arbetargrupper i privata företag och bestämdes ledigheten för dessa till 6 dagar

efter en anställningstid av 1—10 år, 7 dagar efter 10—15 år och 8 dagar efter 15 års tjänst.

Österrike. Genom lag den 16 maj 1910 tillerkändes handelsbiträden efter 6 månaders oavbruten tjänstgöring rätt till semester, och genom lag den 30 juli 1919 utsträcktes semesterförmånen att jämväl omfatta arbetare och övriga löntagare inom så gott som alla övriga yrkesgrenar. För erhållande av en veckas ledighet med bibehållen lön erfordrades en anställningstid av 1 år och efter 5 års anställning ökades ledigheten till 2 veckor.

Rumänien. Enligt lag den 28 mars 1929 tillerkänns alla industriarbetare med undantag för sådana, som sysselsätts i företag med färre än 10 löntagare, 7 dagars semester efter 1—3 års anställning, 10 dagar efter 3—5 år, 14 dagar efter 5—10 år samt för den anställningstid, som överstiger 10 år, 1 dag för varje tjänsteår, dock sammanlagt högst 30 dagar.

Schweiz. Enligt yrkesinspektionens rapport 1926 voro på grund av i kollektivavtalen inrymda bestämmelser 141,343 arbetare berättigade till semester, under det att 4,471 erhöilo ledighet utan lön. Ledigheten varierade i båda fallen mellan 1 och 12 dagar.

Luxemburg. Lagen den 6 december 1926 tillerkänner alla lönearbetare rätt till ledighet med bibehållen lön under 4 dagar efter en anställningstid av 1 år, 5 dagar efter 5 år, 7 dagar efter 10 år och 12 dagar efter 20 år. Arbetare och lärlingar under 18 års ålder åtnjuta 7 dagars semester efter 1 års oavbruten tjänstgöring. Vidare bestämmes, att semesterberättigad arbetare under ledigheten skall åtnjuta samma löneförmåner, som tillkommo honom vid semesterns början. Från lagens giltighetsområde äro bland annat uteslutna jordbruks- och skogsarbetare samt inom säsongarbete sysselsatt personal. Lika-så äro företag med färre än 20 arbetare undantagna från lagbestämmelserna.

Frankrike. I detta land synes icke arbetarsemester vara vanlig. Vissa företag inom sådana branscher som livsmedelsindustri, kemisk industri, pappers- och tryckeriindustri, textil- och beklädnadsindustri m. fl. lära dock bevilja någon ledighet med lön. Enligt avtal åtnjuta vissa skoindustriarbetare ledighet utan lön i en vecka, under vilken tid fabrikena hållas stängda.

Belgien. I detta land finnes ännu icke någon lagstiftning på området, men genom kollektivavtal har semester tillerkänts arbetare inom textilindustrien, byggnadsfacket, snickeri- och boktryckeriindustrien, i tändsticks-, matt- och livsmedelsindustrien samt i diamant- och metallindustrien. Ledigheten varierar mellan 2 dagar (efter 1 års anställning) i mattfabrikationen och 15 dagar i boktryckerierna.

Nederländerna. Enligt bestämmelser i kollektivavtalen beräknades den 1 juni 1927 109,302 arbetare eller 41.0 % av samtliga organiserade arbetare åtnjuta semester; 2,274 företag beviljades 1—5 dagars ledighet, 4,145 företag 6—11 dagars ledighet och 71 företag 12 eller flera dagars ledighet. Till första gruppen hänförde sig livsmedels- och träindustrierna samt brännerierna, medan den andra gruppen innefattade gruv- och boktryckeriarbetare, bokbindare, pappersarbetare samt inom klädesindustrien sysselsatta arbetare.

England. I detta land ha sedan gammalt arbetarna plägat beredas ledighet genom att fabrikena stängts vid någon lämplig tidpunkt under året, exempelvis vid pingsthelgen. Under ledigheten åtnjoto arbetarna ej lön, men i stället plägade de på övertid arbeta in semesteravlöningen eller upprätta särskilda semesterkassor. På senare tid har dock i vissa kollektivavtal semester med bibehållen lön tillerkänts en stor del arbetare. Ledighetens längd är i regel 6 dagar, men i några fall endast 2—4 dagar. Som regel kräves en oavbruten tjänstgöring av 1 år för erhållande av semester.

Förenata staterna. Genom uppgörelser vid en del enskilda företag ha arbe-

tarna efter viss tids anställning tillförsäkrats vissa dagars årlig ledighet med bibehållen avlöning.

Brasilien. Lagen den 13 oktober 1926 bestämmer 14 dagars ledighet med bibehållen lön för arbetare i handel och industri.

Frågan om arbetarsemester har dock ej blott varit av betydelse för de särskilda länderna utan även utvecklats till ett mellanfolkligt spörsmål. Första gången semesterspörsmålet fördes fram på detta sätt var på Internationella föreningens för lagstadgat arbetarskydd delegerademöte i Lugano 1910. Då beslöts, att som en förberedande åtgärd låta utarbета en översikt över den i olika länder gällande lagstiftningen på området. Frågan upptogs ånyo på mötet i Zürich 1912, men någon fullständig internationell utredning rörande semesterfrågan medhanns ej före världskrigets utbrott.

På internationella arbetskonferensens första sammanträde i Washington år 1919 framfördes på svenskt initiativ förslag om, att frågan om arbetarsemester skulle uppföras på konferensens dagordning. Så har emellertid hittills icke skett, men vid olika tillfällen och från skilda håll, senast vid internationella arbetsbyråns styrelsemöte i januari 1930, har påyrkats, att denna fråga snart måtte upptagas till behandling av arbetskonferensen.

I överensstämmelse med vad förut beträffande socialstyrelsens förslag till reviderad arbetarskyddslag anförts rörande styrelsens ställning till förevarande fråga anser styrelsen fortfarande, att kravet på lagstadgad arbetarsemester måste anses såsom synnerligen beaktansvärt, men är styrelsen med hänsyn till den internationella reglering av spörsmålet, som snart torde vara att förvänta, tveksam, om frågan lämpligen redan nu bör göras till föremål för en mera ingående lagstiftning än vad nyssnämnda lagförslag innebär.

GUNNAR HUSS.

Bertil Nyström.
